مدرسه‌ی نخل و ماهی؛ محلی برای یادگیری دوباره‌ی همدلی

نوشتهٔ مهدی فرهمند

در روستای نخل‌آباد، جایی میان دشت و دریا، مدرسه‌ای هست که زنگ ندارد. به جای زنگ، صدای موج است که کودکان را به کلاس می‌خواند. این مدرسه‌ی ابتدایی دخترانه از سال ۱۳۹۸ فعالیت خود را آغاز کرد و اکنون ۱۲۰ دانش‌آموز دارد. بیشتر آن‌ها دختران ماهیگیرانی هستند که پدرانشان ساعت‌ها پیش از طلوع آفتاب به آب می‌روند و گاه هفته‌ها خبری از آن‌ها نمی‌رسد. مدرسه برای این دختران فقط جای درس خواندن نیست، جایی است برای آموختن دوباره‌ی همدلی.

ساختمان مدرسه از آجر و چوب ساخته شده و پنجره‌هایی بزرگ دارد که نور دریا را به داخل می‌فرستد. دیوارهای کلاس‌ها پر از نقاشی‌هایی است که دانش‌آموزان از ماهی‌ها، قایق‌ها و طوفان کشیده‌اند. در حیاط، حوضی کوچک پر از آب شور است که معلم‌ها آن را «آکواریوم طبیعی» می‌نامند. دختران یاد می‌گیرند که هر ماهی چه نیازی دارد، چگونه تغذیه می‌کند و چرا باید رهایش کرد. این درس‌ها در کتاب نیست، اما در زندگی هیچ‌کدام از آن‌ها کم‌اهمیت‌تر نیست.

مریم نوروزی، مدیر مدرسه، می‌گوید که بسیاری از این دختران پیش از ورود به مدرسه کلمه‌ای برای بیان احساسات خود نداشتند. او می‌گوید: «وقتی یکی از بچه‌ها گریه می‌کند، ما نمی‌پرسیم چرا درس را بلد نیست. می‌پرسیم چه اتفاقی برایش افتاده است.» این تغییر نگاه، به گفته‌ی او، مهم‌ترین تحول مدرسه است. در سال نخست، بسیاری از دانش‌آموزان حتی نمی‌توانستند مدت زیادی کنار هم بنشینند بدون دعوا. امروز همان کلاس‌ها برای آن‌ها خانه‌ی دوم شده‌اند.

روش تدریس مدرسه ترکیبی از آموزش سنتی و فعالیت‌های گروهی است. معلم‌ها کتاب‌های درسی را تدریس می‌کنند، اما هر هفته یک روز به «روز دریا» اختصاص دارد. در این روز، دانش‌آموزان با قایق‌های کوچک همراه ماهیگیران محلی به آب می‌روند و از نزدیک می‌بینند که تور چگونه پهن می‌شود، چگونه ماهی‌ها جدا می‌شوند و چرا گاهی باید چند ماهی کوچک را دوباره به آب برگرداند. برای بسیاری از این دختران، همین یک روز در هفته مهم‌ترین روز هفته است.

با این حال، همه‌چیز آسان پیش نرفته است. در سال نخست، نزدیک به ۴۰ درصد دانش‌آموزان غیبت‌های طولانی داشتند و برخی خانواده‌ها باور نداشتند که مدرسه‌ای بدون زنگ و نیمکت‌های ردیف‌شده می‌تواند جدی باشد. معلم‌ها ناچار شدند جلسه‌های متعددی با پدران و مادران برگزار کنند و توضیح دهند که سکوت همیشه نشانه‌ی یادگیری نیست. امروز، بسیاری از همان پدران خود به مدرسه می‌آیند تا درباره‌ی صید، آب‌وهوا و حتی مشکلات خانوادگی با معلم‌ها حرف بزنند.

یکی از چالش‌های جدی، نبود امکانات آموزشی مناسب است. کتاب‌های درسی دیر می‌رسند، تجهیزات آزمایشگاهی تقریباً وجود ندارد و نزدیک‌ترین کتابخانه‌ی عمومی ۴۵ کیلومتر با روستا فاصله دارد. مدیر مدرسه می‌گوید که بخشی از کمک‌های مردمی امسال صرف تعمیر سقف شده است که در زمستان چکه می‌کرد. او امیدوار است که در سال تحصیلی آینده بتوانند یک کتابخانه‌ی کوچک برای دانش‌آموزان راه بیندازند.

با این همه، بسیاری از اهالی روستا تغییر را در رفتار دختران می‌بینند. مادران تعریف می‌کنند که دخترانشان در خانه پرسش‌های بیشتری درباره‌ی دریا، ماهی‌ها و حتی آب‌وهوا می‌پرسند. برخی از آن‌ها حالا خودشان برای دیدن کلاس به مدرسه می‌روند. شاید هنوز زود باشد که درباره‌ی نتیجه‌ی بلندمدت این تجربه قضاوت کرد، اما روشن است که دست‌کم برای این دختران، مدرسه دیگر فقط جای رفتن نیست؛ جایی است که دوست دارند بمانند.

هیئت‌مدیره‌ی باشگاه کتاب نیلوفر انتخاب شد

در نخستین نشست هیئت‌مدیره‌ی باشگاه کتاب نیلوفر، که روز چهارشنبه ۲۱ آبان در کتابخانه‌ی عمومی شهید رحیمی برگزار شد، سمیرا فرهادی به‌عنوان رئیس هیئت‌مدیره انتخاب شد. او در این سمت جانشین مهدی کاوه‌نیا می‌شود که دو دوره این مسئولیت را بر عهده داشت. نشست با حضور ۱۴ نفر از اعضای باشگاه برگزار شد و در آن، علاوه بر رئیس، نایب‌رئیس، دبیر و خزانه‌دار نیز انتخاب شدند.

به گفته‌ی برگزارکنندگان، ۱۴ نفر از ۱۸ عضو باشگاه در این نشست حضور داشتند و رأی‌گیری به‌صورت مخفی انجام شد. نایب‌رئیس باشگاه، نرگس ابراهیمی، ۱۲ رأی آورد و دبیر باشگاه، حمید صفایی، ۱۱ رأی. خزانه‌دار نیز با ۱۳ رأی انتخاب شد. سمیرا فرهادی در سخنرانی کوتاهی گفت که هدف اصلی هیئت‌مدیره «بازگرداندن شور جمعی به جلسه‌های کتاب‌خوانی» است.

او افزود: «در سال‌های اخیر تعداد اعضا زیاد شده، اما بسیاری از آن‌ها فقط برای گرفتن کتاب رایگان می‌آیند و بحث درباره‌ی متن شکل نمی‌گیرد.» به گفته‌ی او، برنامه‌ی نخست هیئت‌مدیره برگزاری دست‌کم ۶ نشست در سال ۱۴۰۳ است. فرهادی همچنین از راه‌اندازی گروه‌های کوچک‌تر ۵ تا ۷ نفره خبر داد که هر ماه یک کتاب را در خانه‌ها بررسی می‌کنند.

مهدی کاوه‌نیا، رئیس پیشین هیئت‌مدیره، در بخش پایانی نشست گفت که باشگاه در ۷ سال گذشته ۲۳۰ جلسه برگزار کرده و میانگین حضور در هر جلسه ۱۶ نفر بوده است. او از اعضای جدید خواست «نسبت به کتاب‌هایی که انتخاب می‌شوند بی‌تفاوت نباشند، حتی اگر با سلیقه‌ی شخصی‌شان جور درنیاید». به گفته‌ی او، همین تنوع است که باشگاه را از یک دورهمی ساده به محفلی جدی تبدیل کرده است.

برنامه‌ی کاری هیئت‌مدیره تا پایان اسفند شامل سه جلسه‌ی ویژه درباره‌ی ادبیات کودک، ترجمه و رمان‌های کوتاه است. همچنین قرار است نخستین دوره‌ی مسابقه‌ی داستان‌نویسی کوتاه باشگاه نیز در بهار ۱۴۰۳ برگزار شود. فرهادی گفت که جزئیات این مسابقه در نشست بعدی، در ۱۵ دی، اعلام خواهد شد.

آبگیر ۱۲ هکتاری سرخه‌بید آب‌گیری شد

آبگیر ۱۲ هکتاری سرخه‌بید روز پنجشنبه با حضور مسئولان محلی و جمعی از اهالی روستاهای اطراف آب‌گیری شد. این آبگیر که ظرفیت نگهداری ۱۸۰ هزار مترمکعب آب را دارد، در زمینی نزدیک به ۲ کیلومتری جنوب سرخه‌بید ساخته شده است. مسئولان می‌گویند هدف اصلی آن کاهش خسارت سیل‌های بهاری و فراهم کردن آب برای دام و باغ‌های منطقه است.

به گفته‌ی مهندس کامران یزدان‌پناه، مدیرعامل شرکت آبخیزداری دشت‌آرا که اجرای طرح را بر عهده داشته، عملیات ساخت حدود ۱۴ ماه طول کشیده است. او گفت: «بخشی از آب ورودی پیش از رسیدن به آبگیر در یک رسوب‌گیر ته‌نشین می‌شود تا گل و لای زیاد وارد مخزن نشود.» به گفته‌ی او، دیواره‌ی آبگیر با سنگ‌چین و خاک رس مقاوم‌سازی شده و در چند نقطه راه شیب‌دار برای ورود دام و خروج آب تعبیه شده است.

هزینه‌ی کل طرح ۹۶ میلیارد تومان اعلام شده که ۶۰ درصد آن را صندوق توسعه‌ی روستایی دشت‌آرا پرداخته و مابقی از محل اعتبارات استانی تأمین شده است. یزدان‌پناه گفت که ۳۵ نفر در مدت اجرای طرح به‌طور مستقیم روی کار بوده‌اند و حدود ۱۲ نفر از اهالی سرخه‌بید نیز در نگهبانی و نظافت محوطه مشغول به کار شده‌اند.

با این حال، برخی اهالی نسبت به پیامدهای زیست‌محیطی طرح ابراز نگرانی کرده‌اند. چند کشاورز که زمین‌هایشان در مسیر کانال انتقال آب قرار گرفته، خواستار دریافت غرامت شده‌اند. مسئولان اعلام کرده‌اند که ارزیابی خسارت‌ها تا پایان آذر انجام می‌شود و پرونده‌ها به کمیسیون ماده ۱۰ استان ارجاع داده خواهد شد.

شهرداری رهنا در نخل و ماهی مدرسه‌ی دریا هیئت‌مدیره‌ی تازه انتخاب شد

ادامه‌ی مطلب در صفحه‌ی 6 ستون 4

شورای شهر رهنا ۷ عضو اصلی و ۲ عضو علی‌البدل دارد و برای تصمیم‌گیری در مسائل مهم به ۵ رأی موافق نیاز است. به گفته‌ی ناظران، همین ترکیب احتمال رأی‌گیری‌های نزدیک را بالا برده است. در دو جلسه‌ی نخست، اعضا بیشتر بر سر آیین‌نامه‌ی داخلی و نحوه‌ی برگزاری نشست‌ها توافق کردند و هنوز وارد بررسی پرونده‌های اصلی نشده‌اند.

شهرداری رهنا از ۱۲ آبگیر تازه برای مهار سیلاب خبر داد

شهردار رهنا گفت ۱۲ آبگیر تازه با ظرفیت مجموع ۴۵۰ هزار مترمکعب در حاشیه‌ی ۷ روستای بخش شمالی شهرستان ساخته می‌شود. به گفته‌ی او، عملیات اجرایی این طرح از ۱۵ آذر آغاز شده و تا پایان اسفند باید به پایان برسد. هزینه‌ی کل طرح ۱۲۰ میلیارد تومان برآورد شده است.

شهردار رهنا گفت: «در سال‌های گذشته بارش‌های کوتاه‌مدت اما شدید چند روستا را دچار خسارت کرده است. این آبگیرها فقط برای کنترل سیلاب ساخته می‌شوند و آب ذخیره‌شده در آن‌ها برای آبیاری استفاده نمی‌شود.» او افزود که ۳ آبگیر نیز در مسیر رودخانه‌ی خشک‌آب ساخته می‌شود تا مانع از ورود گل و لای به پایین‌دست شود.

به گفته‌ی مسئولان، ۱۲ آبگیر تازه ۱۲ هکتار مساحت دارند و عمق متوسط هر کدام ۴ متر است. ۱۰ آبگیر در زمین‌های ملی و ۲ آبگیر در اراضی خصوصی ساخته می‌شود که مالکان آن‌ها با توافق زمین را واگذار کرده‌اند. برای هر آبگیر یک راه دسترسی ۳ متری نیز آسفالت می‌شود تا در زمستان هم امکان تردد ماشین‌آلات وجود داشته باشد.

مهندس کامران یزدان‌پناه، مدیرعامل شرکت آبخیزداری دشت‌آرا که اجرای طرح را بر عهده دارد، گفت: «عمق آبگیرها طوری طراحی شده که آب زیاد به‌تدریج وارد آن شود و سرعت جریان پایین بیاید. بیشتر گل‌ولای همراه سیلاب در همین حوضچه‌ها ته‌نشین می‌شود.» به گفته‌ی او، دیواره‌ی آبگیرها با سنگ‌چین و خاک رس مقاوم‌سازی شده و در چند نقطه راه شیب‌دار برای ورود دام و خروج آب تعبیه شده است.

هزینه‌ی کل طرح ۹۶ میلیارد تومان اعلام شده که ۶۰ درصد آن را صندوق توسعه‌ی روستایی دشت‌آرا پرداخته و مابقی از محل اعتبارات استانی تأمین شده است. یزدان‌پناه گفت که ۳۵ نفر در مدت اجرای طرح به‌طور مستقیم روی کار بوده‌اند و حدود ۱۲ نفر از اهالی سرخه‌بید نیز در نگهبانی و نظافت محوطه مشغول به کار شده‌اند.

با این حال، برخی اهالی نسبت به پیامدهای زیست‌محیطی طرح ابراز نگرانی کرده‌اند. چند کشاورز که زمین‌هایشان در مسیر کانال انتقال آب قرار گرفته، خواستار دریافت غرامت شده‌اند. مسئولان اعلام کرده‌اند که ارزیابی خسارت‌ها تا پایان آذر انجام می‌شود و پرونده‌ها به کمیسیون ماده ۱۰ استان ارجاع داده خواهد شد